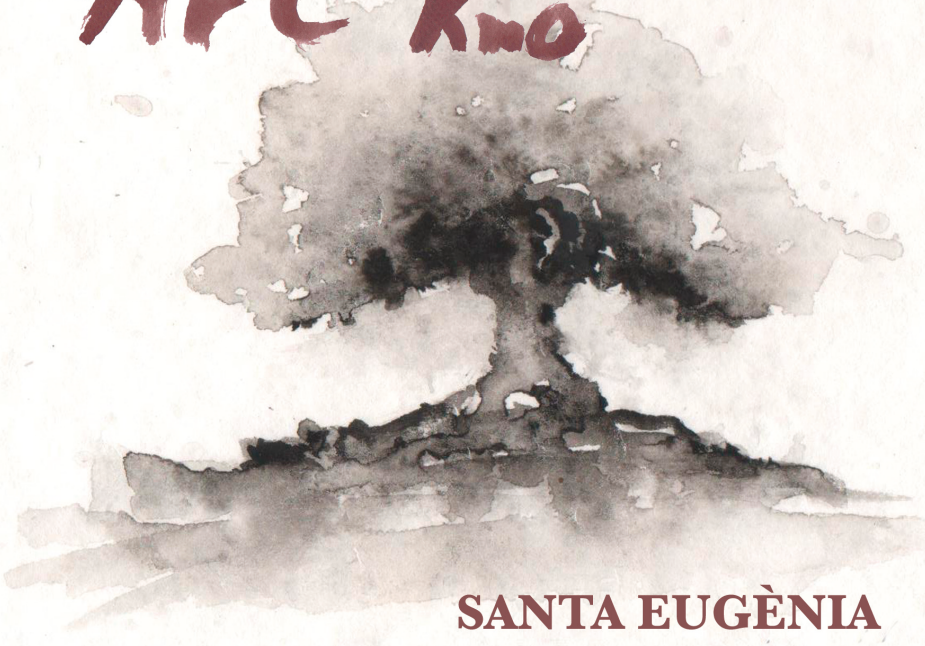

Art kno

SANTA EUGÈNIA

Besada

Dels vius llavis tendres
surt l'amor febril
com les fines cendres
del vermell caliu.

Un foc interior
mai sentit abans
desperta l'amor
entre els dos amants.

Els braços potents
rodegen el cos,
per uns breus moments
tot pareix més gros.

Passió il·limitada,
somni insospitat,
quan una vegada
l'amor s'ha topat.

Mirada innocent,
cos extasiat,
força impotent,
seny abandonat.

Com el que està immers
a dins l'oració
a qui també es perd
del temps la noció.

Mania exaltada,
frenètic encís.
En dolça besada
tot queda submís

Bolero de sa molinera

Sa molinera,
quan no fa vent s'ha d'aturar
i s vell molí ha d'adesar,
i amb sa granera,
dins sa carrera,

fa pols enrera.
Està contenta
si no te res per feinejar,
i es moliner l'ha d'aguantar
sana i dolenta,
freda i calenta,
dolça i coenta.

Fa flamadeta
amb so molí ben aturat,
i de tot l'any no haurà guanyat
ni una pesseta
i està més neta
que un jonc de pleta.

Lletra per a una bullanguera

Ballador si tens ballera,
ja te pots posar a ballar
perquè ara volem cantar
una alegre bullanguera,
una dansa falaguera
com cap altra no n'hi ha.

A n'aquesta balladora
jo la vull felicitar
perquè quan surt a ballar
fa unes voltes que enamora;
li daria per penyora
un trosset de còs humà.

Què te penses, aubardà!
Que no t'hi faré cap mot?
Ell, jo, entre bot i bot
´xí mateix sé cavil·lar,
i d'això que me vols dar
si me´n dones el vull tot.

Si t'ho don tot, Margalida,
sense res me quedaré
i llavors ja no podré,
satisfer s'altra "querida"
que això és lo que jo voldria,
amb tothom es quedar bé.

Mala pècora! Escorpí!
Si és que això jo arrib a sebre
t'ho haguès fet passar més negre
que una aranya a un moscartí:
i ara saps que te sé dir?:
idò que et bombi un ca negre.

Mira-te-la si és estreta
i mala de governar;
si em convides a colcar
seré un xotet de cordeta;
i a n´es teu cos qualche estreta;
m'hi hauràs de deixar pegar.

Tens es cap tan ple de grins
com d'aigua plena una gerra;
ja me´n pots donar de guerra;
no te faràs més endins;
seràs com es sibil·lins
que tots fan es ous enterra.

No t'enfadis, que no és ve,
res de lo que ara t'he dit,
si vols que anem en es llit
te jur que t'hi faré ser;
si em fas quedar ben aple
sempre seré es teu marit.

Un busqueret de llenyer

Jo tenia un busqueret
que volava pes llenyer,
una dona me'l prengué
que estava enredat de fred.

El se'n dugué a casa seva
i el posà devora es foc
i a s'ocell a poc a poc
li va fugir s'estuferà.

Un cop calent s'animal
li va pegar sa volera,
i pes portal de darrera
partí cap a n'es corral.

Va trobar una cosa nova
que molt de nou li vengué,
era s'ufanós llenyer
que tenia aquella dona.

Estava tan compostet
de feixos, un damunt s'altre,
que ja no li feia falta
res pus a n'es busqueret.

Això va ser dins s'hivern
quan es fet va succeir
i aquí es busqueret va dir:
«això és com estar en el cel.»

Va venir sa primavera
-no quedava altre remei-
tot es camp torna vermell
de flor de card i rosella.

Davant tanta vermellor
es busqueret s'espantà
i de cop va abandonar
es llenyeret en qüestió.

Se va pensar que era es foc
d'es Judici Universal;
no hagué de menester clau
per anar-se'n d'aquell lloc.

Llavors va venir s'estiu
i sa flor se va assecar
i es busqueret va tornar
a amagar-se en es seu niu.

I d'allà entrava i sortia
com si se tractàs d'un ball,
i prenía amagatall
sí sa milana venia.

Molt bé allà dins sa trobava,
i estava tan guardadet,
que sortir des foradet
molta pena li costava.

Cant a un arbre

Ma intel·ligència és poca
per cantar a un arbre oblidat,
però que ara ha recobrat
el lloc digne que li toca.

He sentit moltes vegades
una glosa popular,
que antany el volgué posar
per davant els altres arbres.

Diu que és un arbre de bé,
i que fruita en té tot l'any,
en collir-li la d'enguany
ja té la del any que ve.

Quan el seu fruit se congria,
ja l'abella en treu un suc
que si malament no ho duc
transforma en mel que extasia.

Un altre adagi he sentit
parlant de la seva vida,
que per Santa Margalida
ja té el seu fruit ben tenyit.

És de veure quan penjada
ja té la fruita madura.
Ressalta aquella negrura
a dins la verda fullada.

Baix de les ombres frondoses
de l'arbre verd tan espès,
recull el fruit que està estès
un estol de collidores.

És una solada negra
que l'arbre bell ha donat,
que de en terra passa al sac
i al magatzem que el replega.

I allà comença el procés
que fa que sigui estimat
aquest arbre abandonat
de la gent i del progrés.

Per començar només basta
trençar la fruita aplegada,
i així queda separada,
del pinyol, la dolça pasta.

Als animals alimenta,
i als homes els fa gaudir,
perquè és que la fan servir
en coses que ell se'n sustenta.

En medicina i cosmètica
serveix que n'és un delit,
i també en fan esperit,
i productes de dietètica.

Del cacau és substituït
amb ell se pot comparar;
per fer sucre pots comptar
que té la millor virtut.

Del pinyol fan una goma
que espesseix o estabilitza,
comprimeix, gelatinitza,
escumeja o emulsiona.

Per això no en fan roïssos,
perquè el solen aplicar
a l'hora de fabricar
llepolies i pastissos.

També s'empra en fer gelats,
i en derivats de la llet,
i molt bon servei ha fet
en productes variats.

I d'una cosa tan fina
com l'ull a punt de grellar
en poden aprofitar
una font de proteïna.

Per tant, no és estrany que l'arbre
sigui tan apreciat,
per donar a la humanitat
un bon profit que li agrada.

A l'hivern dona teulada
pel ruixat i el fresc oratge,
i a l'estiu el seu ramatge
alleugera la suada.

Arbre frondós i robust
que del camp ets viva imatge,
reb el senzill homenatge
que et dedic amb molt de gust.

Sa jota de sa ballada

Per ballar una jota suau i garrida
s'han de menester uns bons
balladors,
una dona jove, casada o fadrina
i un home fort garrir i plantós.

Hala! Balla idò, que encara tens
ballera
perquè en esser vell per mi no
ballaràs;
ara has de ballar fins a ser a sa
darrera,
perquè en acabar tot sol t'aturaràs.

Sa colla avenguda que va falaguera
balla sempre fi i és molt d'admirar
ballant una jota tant llucmajorera
com sa que ara tots podeu
contemplar.

Hala! Balla idò, que encara tens ballera
perquè en esser vell per mi no ballaràs;
ara has de ballar fins a ser a sa darrera,
perquè en acabar tot sol t'aturaràs.

Hem vengut a fer una alegre ballada
tots es cantadors, també es sonadors,
desitjant que pugui haver estat admirada
amb so nostre grup "Joves Balladors"

Hala! Balla idò, que encara tens ballera
perquè en esser vell per mi no ballaràs;
ara has de ballar fins a ser a sa darrera,
perquè en acabar tot sol t'aturaràs.

Brostada

Els tanyes de nova brostada
creixen robusts i potents,
tendres, gruixats i lluent,
si la rel està abonada.

Talment com un bloc de marbre
que un escultor ha cisellat,
noltros mos hem ajuntat
per a formar el mateix arbre.

Som la brosta alimentada
de cultura popular
per tornar a cantar i sonar
amb el nom que es diu Brostada

Agricultura

Aquest glosat he d'escriure
perquè llavors no em record;
i perquè arribi a bon port
de lletjors n'ha d'estar lliure.

Una cosa és ben segura,
i em donava gran conhort,
quan podia dir ben fort
jo visc de s'agricultura.

Però ha arribat un moment
que això avui ja no pot ser,
tots voltros sabeu que és ver,
i creis-me que jo me'n sent.

Aguantant sa pagesia,
ses despeses no comptam,
i d'aquest mode passam
els anys amb certa alegria;

això és perquè cada dia
anam a cercar es jornal
a un altre lloc, menos mal,
perquè si no fos així
ja n'hauria estat la fi
de tot es pagès cabal.

I si el camp se protegia
tal com s'ha de protegir,
faria bon viure-hi
i es pagès fóra feliç,
se mostraria submís
si es podia guanyar es pa,
perquè avui tot el que hi fa
llavors s'ho menja es govern;
això és talment un infern
que no hi poden respirar.

I llavors lo collonut
sentint es consumidor,
diu que es pagès és senyor,
i n'està ben convençut,
i no es dóna compta es ruc
que anant a plaça a diari
allà s'intermediari
li clava sa ganiveta;
per omplir sa senalleta
hi deixa tot es salari.

Lo que acaba de tocar
es collons amb ses mans amples,
és que encara faci aixamples
a qui li serveix menjar,

sense aturar-se a pensar
que si es pagès s'aturava,
no collia ni sembrava,
es mercats serien buits
de verdures i de fruits
i es queviures que esperava.

Si anassin ses 'metles cares,
i altres productes des camp,
no mos cansariem tant
de fer feina talment ases,
i no seria debades
sa feina que avui hem fet,
perquè no crec que el que hem tret
mai del món pugui bastar
per pagar aquest bestiar,
ni es dinar ni qui l'ha fet.

Perdonau si és que he parlat
amb un to un poquet massa aspre,
però som d'aquesta pasta
i una miqueta esburbat;
i com que ara ja he dinat
faré es joc des polissons
perquè sense més raons
es discurs he d'acabar,
i perquè me n'he d'anar
sense donar explicacions.

Oh Poble meu!

Des del pla, i per la falda empinada
del puig, sorgeix d'entre la dura roca,
com grandiós monument que no es
trastoca
resistint a la forta ventolada.

Per tothom qui et coneix és
recordada,
ta amable hospitalitat que no és
poca,
d' estar prop de tu tenc una ànsia
loca
si un poc enfora faig una escapada.

A dins ton bressol tot és alegria,
de la blanca auba naixent llevantina
fins al crepuscle del final del dia.

La vida passa, la il·lusió declina,
però Tu sempre rages poesia
com la viva font, aigua cristal·lina.

Ta frondosa garriga està alegrada
pel cant del rossinyol dalt una alzina,
per son alegre cantar s'endevina,
que ha acabat la fredor de
l'hivernada.

La primavera ja està engalanada,
i dels verdós bosc, surt l'aroma fina
que inexorablement tot ho domina,

fins a la tardor i la seca estiuada.

Dins l'ombrívol comellar hi reposa
la humil frescor de l'ombra
silenciosa,
talment el fresc perfum de blanca
rosa.

Del romaní la blava flor, hermosa,
per l'aspre coster i alta cima es posa,
que és del puig, la flor més
meravellosa.

Tota ta gran planura està sembrada
d'una immensa verdor esplendorosa,
que a la seca mort dóna generosa,
a l'humil pagès, la tan rica anyada.

La vinya que en tant d'esment és
llaurada,
és una mar de blavor pampolosa,
és per ell una joia preciosa
que en un racó de son cor està
guardada.

Tot ton entorn està reblit de plantes
vives, que mon fidel i agraït cor floca,
enaltint conscient ses bel·leses tantes.
Del camp, planura, cingle i puig, ets
soca,
i a tots ells, en ton gran encís,
encantes,
guardant-te enmig del terme, així
com toca.

Pagès

M'agrada la poesia
i molt més el que és glosar,
però és que haver de versar
del pagès i pagesia
dient que és goig i alegria
resulta una hipocresia
que és molt mala d'empassar.

II

No obstant això, jo diria
que el pagès s'ha d'enaltir
pel que li toca sofrir
durant l'any, i dia a dia,
que sense aquesta mania
el camp fa molt que seria
un gran ermàs salvatgí.

III

Pagès, et vull agrair
el que fas en benefici
del camp, i el teu sacrifici
per abastar el teu destí,
ningú com tu pot pair
l'incongruent malefici
convertint-se en un mal vici
que el món sencer et fa patir.

IV

D'aquest noble sacrifici
jo te vull felicitar
i te vull encoratjar

a continuar el seguici
sense caure al precipici
que te volen endossar,
sense pensar que el menjar
és fruit del teu exercici.

V

I ara ja per acabar,
per la innata simpatia
que sents per la pagesia
altre cop t'he d'alabar,
i per voler conservar
la terra en franca harmonia
amb l'entorn; hi afegiria:
molts d'anys la puguis conrar!

Sense Son

Les nits que estic desvetlat
i no puc aferrar es so,
com que no faig res de bo,
m'aixec per no estar emprenyat
i perquè ja estic cansat
de fer voltes dins es llit.
Llavors componc qualche escrit
de gloses per matar es temps,
que són hores que no tens
res que et posi malsofrit.

Devers les tres o les quatre,
es vespres de molta fosca
que no senten ni una mosca,
és un bon temps per debatre
qualque idea que em maltracta
es cervell aturullat
i compondre així un glosat
amb més o manco fortuna,
perquè és que me'n surt qualcuna
que és talment un disbarat.

Visquem amb amor!

Aviat passa la vida,
molt de pressa ve la mort,
quedant només el conhort
de la glòria perseguida.

Els temps que mos toqui viure
en aquest món de maldat
procurem que de pecat
l'ànima mos quedi lliure.

Per a guanyar aquesta lluita
i arribar al darrer moment,
l'amistat més resplendent
fermament ha de ser duita.

Tant d'aquesta diligència
com també d'altres virtuts,
n'han de dur homes sabuts
i els de poca intel·ligència.

En la mísera pobresa
sempre hi solen existir;
podent-les aconseguir
tendrem una gran riquesa.

Per tant, és ferm necessari
fer-nos amics de tothom,
molts de cops no sabem com
i tan sols mos feim contrari.

Aquesta indigna postura
mal negoci mos pot dur;
no barallar-se amb ningú
és una tasca molt dura.

Pel penós pelegrinatge
que a la vida passarem,
cal que mos enfadem
mostrem tan mala imatge.

Visquem idò amb alegria
amb amor i fraternitat!
Si en tenc cap d'agraviat
perdó li demanaria.

Art Km0. Santa Eugènia

Besada

Bolero de sa molinera

Lletra per a una bullanguera

Un busqueret de llenyer

Cant a un arbre

Sa jota de sa ballada

Brostada

Mestre Guillemet

Agricultura

Oh poble meu!

Pagès

Sense son

Visquem amb amor!

Departament de Cultura, Patrimoni
i Política Lingüística
Consell de Mallorca

Composició i direcció musical: Francesc Crespí

Direcció artística: Xesca Coll

Poemes i lletres: Sebastià Coll, basades en Memòries rimades d'en Tià Loi (2006)

Pintura de portada: Miquel Segura

Promotor Art Km0. Santa Eugènia: Miquel Coll

Fotografies de Art Km0 i Santa Eugènia: Patricia Eslava

Tècnics d'imatge i so: Santi Amengual, Xavier Llabrés, Joan Capó i Tià Pujol

Col.laboració: Automòviles Coll-Concesionario Peugeot

Enregistrament i mesclades realitzades a l'estudi Casmusic de Santa Eugènia. casmusicmallorca.com

Intèrprets:

David Castell (xeremia), Eugènia Gallego (baix), Francesc Crespí (piano i flautes), Gabriel Coll (veu), José M Sánchez (veu i llaüt), Josep Valencia (piano), Macià Forteza (trompeta i veu), Marc Muñoz (caixó), Maria A Mulet (recitat), Maria M Perelló (piano), Meritxell Valencia (arpa), Miquel A Bauçà (violí), Miquel Coll (veu), Miquel Negre (recitat), Miquel Ramis (tambor i flabiol), Miquel Roldán (veu), Neus Coll (veu), Pau Muñoz (guitarra), Pau Vidal (bateria), Paula Vidal (clarinet), Teresa Vidal (violoncel), Xavier Grimal (guitarra), Xesca Coll (veu) i Xisco Arrecio (veu).